

Pelare 3

Innehållsförteckning

Pelare 3.....	1
1. Inledning och syfte	2
2. Sparbanken Tranemo	2
2.1 Affärsvolymen	2
2.2 Resultat och ställning	2
2.3 Bankens organisation	3
3. Ersättningssystem.....	3
4. Riskhantering.....	3
4.1 Riskhanteringssystem.....	4
4.2 Riskstrategi	4
4.3 Tre försvarslinjer.....	5
4.4 Styrelsens principer och mål för att styra och hantera risker	5
5. IKLU-process	6
6. Risker	6
6.1 Kreditrisk.....	6
6.2 Likviditetsrisk.....	7
6.3 Marknadsrisk	7
6.4 Operativ risk	8

1. Inledning och syfte

Detta dokument innehåller information om Sparbanken Tranemo, org. nr: 565500-6152, samt risker, riskhantering och kapital i enlighet med för banken gällande regelverk. Syftet med detta dokument är att ge en transparent och tillförlitlig information om verksamheten och därigenom skapa en förståelse för bankens förutsättningar, strategier och ekonomiska ställning. Utöver detta lämnas också periodisk information på hemsidan vid varje kvartals-skifte där bankens kapitaltäckning, likviditet samt internt bedömda kapitalbehov redovisas.

2. Sparbanken Tranemo

Sparbanken Tranemo är en lokal bank, grundad 1904, som erbjuder ett heltäckande utbud av finansiella tjänster med Tranemo Kommun som huvudsakligt verksamhetsområde. Huvudkontoret, och vårt enda kontor, finns i Tranemo vilket numera också den enda banken med kontor.

Bankens affärsidé är att förenkla vardagen och hjälpa till att uppfylla drömmar för våra kunder. Visionen är att aktivt verka för en god ekonomisk utveckling som är sund och hållbar. Personalens kompetens, goda lokalkännedom, starka engagemang och höga servicenivå är avgörande för hur vi lever upp till vision och affärsidé.

Banken är tillsammans med 57 andra sparbanker medlem i Sparbankernas Riksförbund, SR. SR har som ändamål och syfte att som bransch- och intresseorganisation för svensk sparbanksverksamhet tillvarata medlemmarnas gemensamma intressen och främja dessa. SR:s uppdrag är att bidra till att skapa långsiktig konkurrenskraft för sparbankerna.

2.1 Affärsvolymen

Bankens totala affärsvolym ökade under året med totalt 90 Mkr och uppgick vid årsskiftet till 10 622 Mkr (1 %). Ökningen av affärsvolymen hänförs sig främst till att inlåningen i banken

ökat med 278 Mkr (9 %) samt att en fortsatt stor efterfrågan på främst bostadslån medfört att utlåningen ökat med 370 Mkr (14 %).

Banken förmedlar bostadskrediter genom Swedbank Hypotek. Summan av alla förmedlade hypotekslån, vilka ingår i affärsvolymen, uppgår per årsskiftet till 645 Mkr (699).

2.2 Resultat och ställning

Bankens rörelseresultat för 2022 uppgår till 70,1 Mkr (74,5) vilket är det näst högsta i bankens snart 120-åriga historia. Störst resultatförändringar gentemot föregående år är bankens räntenetto (+ 16 Mkr), aktieutdelning (- 5 Mkr), provisionsnetto (3 Mkr) högre kostnader (- 4 Mkr) samt högre netto avseende bankens kreditförluster (- 9 Mkr).

Årets resultat, tillsammans med värdeförändringen på Swedbank aktierna, innebär att det egna kapitalet ökat med 56 Mkr. Bankens balansräkningen ökar med 8% vilket bl a påverkar soliditeten som är 20,5 % (22,5%) jämfört med föregående år.

Bankens kapitalrelation (inklusive årets resultat), som är ett måttetal av bankens risker i förhållande till bankens egna kapital, minskade per årsskiftet till 30,15 % (32,46 %). Finansinspektionens krav uppgår nu till 11,50%.

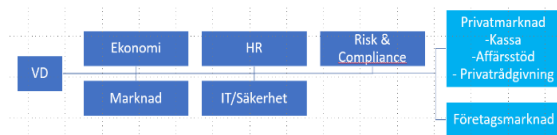
2.3 Bankens organisation

En sparbank har som yttersta syfte att främja sparsamhet och ekonomisk utveckling inom sitt verksamhetsområde. Sparbanken har inga ägare. Bankens högsta beslutande organ är Sparbanksstämman där de 24 huvudmännen beslutar. Huvudmännen är samhällets och sparbankskundernas representanter som på den årliga sparbanksstämman utser bankens styrelse. Styrelsen, som har det övergripande ansvaret för bankens verksamhet, består av 7 ledamöter inklusive bankens VD. Styrelsen har också till uppgift att utse VD. VD leder och utvecklar bankens verksamhet. Nedan illustreras bankens övergripande organisation.

Styrelsen består av Jörgen Ekdahl, ordförande, Claes Redberg vice ordförande, Pernilla Werneröd, K-G Magnusson, Bertil Hansson, Jeanette Forsberg, personalrepresentant och Fredrik Björkman, VD.

Organisationen inom banken ser ut enligt följande:

Kunderna möter oftast personal i Företags-, Privatmarknad och i Kassa/affärsstöd. Övriga funktioner under VD ansvarar för mer för bolagsinterna arbetsuppgifter inklusive lagstadgade uppgifter och rapportering till Finansinspektionen.

3. Ersättningssystem

Bankens styrelse har fastställt en ersättningspolicy som omfattar den rörliga ersättningen till samtliga anställda, anger grunderna och principerna för hur rörliga ersättningar inom banken ska fastställas, tillämpning och uppföljning av policyn samt hur banken identifierar vilka anställda som har en väsentlig

påverkan på bankens riskprofil. VD omfattas ej av resultatandelssystemet.

4. Riskhantering

I bankens verksamhet uppstår olika typer av risker, vilka kan sammanfattas i rubrikerna kreditrisker, likviditetsrisker, marknadsrisker samt operativa risker.

I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet har bankens styrelse, som är ytterst ansvarig för verksamheten och den interna kontrollen, utarbetat och fastställt specifika riskpolicies och riktlinjer för bankens verksamhet. Policies och riktlinjer följs upp och utvärderas kontinuerligt av såväl bankens ledning som styrelse.

Bankens volymer och resultat påverkas av omvärldsfaktorer. De främsta omvärldsfaktorer är det allmänna ränteläget, förändringar på aktiemarknaden samt det allmänna konjunkturläget.

En stor risk för banken är kreditgivning och de förluster som kan följa av den. I bankens verksamhetsområde finns olika branscher vilket också avspeglas i bankens kreditportfölj. En väl diversifierad kreditportfölj medför en bättre riskspridning. För att kunna bedöma riskerna i kreditportföljen bevakas kundernas återbetalningsförmåga kontinuerligt och de kreditengagemang som bedöms ligga i riskzonen ägnas särskild uppmärksamhet. Samtliga större kreditengagemang omprövas årligen av styrelsen.

Banken upprättar varje år en intern kapital- och likviditets utvärdering, IKLU, för att analysera bankens samtliga riskområden. IKLU uppdateras och fastställs årligen av bankens styrelse och finns kontinuerligt med i bankens operativa verksamhet.

4.1 Riskhanteringssystem

Bankens riskhanteringssystem innehåller de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att fortlöpande kunna identifiera, mäta hantera, kontrollera och rapportera de risker som verksamheten är förknippad med. Riskhanteringssystemet är utformat inte bara för att följa regelverkskrav och god marknadspraxis utan även för att tillmötesgå interna behov. De huvudsakliga beståndsdelarna i bankens riskhanteringssystem är:

- organisation och ansvar
- principer och mål för att styra och hantera risker
- riskaptit
- rapporteringsrutiner
- riskmätningmetoder
- process för intern kapital och likviditetsutvärdering (IKLU)
- interna regler för hantering av risk
- funktion för oberoende riskkontroll

Riskhanteringssystemet omfattar såväl de risker som täcks av kapitalkravet som andra väsentliga risker som verksamheten bedöms kunna ge upphov till. Risk-hanteringssystemet revideras regelbundet för att kontrollera att det är korrekt och att det återspeglar gällande regelverk. Genom utbildning och processer skapas förutsättningar för en god riskkontroll, där varje anställd förstår sin egen roll och ansvar.

4.2 Riskstrategi

Verksamheten skall bedrivas så att riskprofilen vid var tidpunkt är anpassad till och i linje med fastställd riskaptit samt tillhörande risklimiter. En grundläggande förutsättning i riskstrategin är därför att verksamheten tar utgångspunkt i och utvärderas gentemot fastställda mål och limiter. Detta gäller även processen för IKLU och kapitalplanering.

För att möjliggöra en god operativ styrning av riskexponeringen ska den riskrapportering som regelbundet avlevereras till styrelsen innehålla en uppföljning av hur riskexponeringen vid

rapporteringstillfället förhåller sig till fastställd riskaptit och samtliga beslutade limiter. Om verksamheten under perioden mellan fastställda rapporteringstillfällen får kännedom om överträdelser av aptit eller limit, eller om att det bedöms att det finns en betydande risk att överträdelse kommer att ske, ska detta omedelbart rapporteras till styrelsen.

Kapacitet för att möta förluster som uppstår skall i första hand mötas med den löpande intjäningen och i andra hand genom utnyttjande av eget kapital. Utgångspunkten är att förväntade förluster ska bäras av den löpande intjäningen medan oväntade förluster kan täckas av eget kapital i den mån de inte täcks av den löpande intjäningen.

Bankens likviditetsutveckling skall följas noggrant och en likviditetsreserv skall förvaltas med hänsyn till likviditeten i innehaven, även i ett stressat scenario. En beredskapsplan för ett stressat scenario ska finnas, löpande uppdateras och även inbegripa en fastställd kommunikationsplan.

Finansieringsstrukturen ska anpassas till tillgångarnas förutsättningar och ta hänsyn till beteende i stressade marknadssituationer. Det är kundernas inlåning som är basen för bankens finansiering och den skall vårdas utifrån långsiktiga kundrelationer.

Till skillnad från finansiella risker kan det för vissa risktyper, exempelvis legal risk och ryktesrisk, vara svårt att kvantifiera riskexponeringen och ställa denna i relation till det riskbärande kapitalet. För dessa risker krävs en mer kvalitativ bedömning av hur risken skall hanteras. Kostnaden för att minska riskexponeringen ska då vägas mot den bedömda effekt en viss åtgärd bedöms ha på risknivån. En ytterligare del av strategin för att begränsa risktagandet i banken, är att det finns en dokumenterad process, NPAP (New Product Approval Process), för godkännande av nya eller väsentligt förändrade produkter, tjänster, marknader, processer eller IT-system. Motsvarande process finns även för större förändringar i verksamheten.

4.3 Tre försvarslinjer

Bankens riskhantering följer roll- och ansvarsfördelning enligt de tre försvarslinjerna:

Första försvarslinjen avser alla riskhanteringsaktiviteter som utförs av affärsrörelsen. Verksamheten som tar risken äger också risken vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker ute i verksamheten. Samtliga anställda har ett eget ansvar att bidra till en god risk kultur genom att efterleva riskpolicyn och övriga interna regler avseende bankens system för att hantera risk.

Andra försvarslinjen avser funktionerna Riskkontroll och Compliance. Dessa funktioner, tillsammans med Riskrådet, stödjer och kontrollerar första linjens arbete med riskhantering och regelefterlevnad.

Riskkontroll genomför aktiviteter för att identifiera, mäta, hantera, analysera, kontrollera och rapportera väsentliga risker samt säkerställa att underliggande data i riskanalyserna är korrekta.

Riskkontroll kontrollerar även att det finns en riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker på daglig basis och arbetar för att verksamheten har de rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker.

Compliance stöttar affärsverksamhetens arbete med att förebygga, upptäcka och hantera de risker som bristande efterlevnad av regelverken kan medföra.

Compliance uppdrag är också att bistå verksamheten med utbildning och information samt att kontrollera regelefterlevnaden och följa upp hur identifierade överträdelser hanteras.

Tredje försvarslinjen avser Internrevisionen som genomför oberoende och regel-bunden översyn av förvaltningen och den interna kontrollen i banken.

4.4 Styrelsens principer och mål för att styra och hantera risker

Banken hanterar och utvärderar regelbundet exponeringen mot de risker som verksamheten är utsatt för i enlighet med följande övergripande principer:

- en hög riskmedvetenhet och sund riskkultur ska eftersträvas. God riskkultur skapas genom en gemensam värdegrund, bra mätmetoder och effektiv riskhantering.
- varje medarbetare ska ha god förståelse för den egna verksamheten och risker förknippade med denna.
- bankens vision, affärsidé och värderingar ska vara utgångspunkt i riskhanteringen.
- det ska finnas aktuella och dokumenterade interna rutiner och kontrollsystem.
- verksamhetsförändringar, så som nya/ förändrade tjänster eller produkter, ska prövas enligt en dokumenterad process, NPAP. Processen syftar till att bedöma och utvärdera nytillkommande risker mot riskaptiten och den interna kapital- och likviditetsutvärderingen.
- mätmetoder och systemstöd ska vara anpassade till verksamhetens behov, komplexitet och storlek.
- alla väsentliga risker ska identifieras, kvantifieras, analyseras och rapporteras. Risker som är för höga eller inte anses önskvärda, ska förhindras eller reduceras.
- incidentrapporteringen ska fungera enligt en dokumenterad process.
- det skall finnas resurser och kompetens för att uppnå önskad kvalitet i både affärs- och kontrollaktiviteter.
- det ska finnas dokumenterade och kommunicerade beredskaps- och kontinuitetsplaner.

5. IKLU-process

Banken utför regelbundet en intern kapital- och likviditetsutvärdering, IKLU, vilken består av en omfattande bedömning av bankens samtliga risker, kapitalbehovet för dessa samt likviditetsutvärdering med scenarioanalyser. IKLU-processen säkerställer att banken har tillräckligt med kapital även för mer oförutsedda risker genom att ha en tillräckligt stor kapitalbas samt en tillräckligt stor likviditetsbuffert.

Processen är ett verktyg som säkerställer att banken på ett tydligt och adekvat sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av sitt interna kapitalbehov i relation till detta. Kapitalutvärderingen utmynnar i en redogörelse av kapitalsituationen inklusive en beskrivning av bankens aktuella riskprofil. Dessutom redogörs för vilka metoder banken använder för att mäta och hantera risker, risklimiter och bedömning av kapital uppdelat per relevanta riskkategorier samt stresstest för de tre närmaste åren.

IKLUn innefattar alla risktyper som antas kunna påverka verksamheten. Förutom kreditrisker och operativa risker utvärderas kapitalbehovet även för bland annat koncentrations-, ränte-, likviditets-, ryktesrisk och strategiska risker.

VD är ansvarig för att driva IKLU-processen och IKLUn fastställs minst årligen av styrelsen.

6. Risker

6.1 Kreditrisk

Med kredit-/motpartsrisk avses risken att banken inte erhåller betalning enligt överenskommelse och/eller kommer att göra en förlust på grund av motpartens oförmåga att infria sina förpliktelser. Detta omfattar också den risk som banken tar på sig när finansiella garantier ställs ut för att garantera en tredje parts betalningsfullgörande till innehavaren av den finansiella garantin. Den bakomliggande transaktionen kan avse en kredit, en garanti eller ett värdepapper. Till denna risk räknas

också den risk som banken har i förmedlade lån till Swedbank Hypotek. I detta sistnämnda fall är emellertid förlustrisken begränsad till under året intjänad förmedlingsprovision.

Kreditgivning och hantering av kreditrisker är ett av bankens kärnområden och styrelsen har det övergripande ansvaret för kreditrisk-exponeringen. Styrelsen har i särskilda instruktioner delegerat ansvaret till olika kreditdelegationer där sedan rapportering sker regelbundet till styrelsen av beviljade och utbetalda krediter. Kreditrisken är den viktigaste risken för banken både genom att kreditgivning hör till kärnverksamheten och kreditrisken utgör den största delen i beräkningen av bankens kapitalkrav.

Kreditrisker förekommer i hela processen vid kreditgivning och skall beaktas i samtliga moment såsom prospektering, beredning, utbetalning och under kreditens löptid. Det är därför centralt att det finns en god hantering av kreditrisker vilket bland annat säkerställs genom ett heltäckande regelverk för kreditgivning och IKLU process.

Rättvisande riskklassificering av krediterna och säkerställandet av att kreditriskmodellerna fungerar ändamålsenligt är av väsentlig betydelse.

Kreditgivningen präglas av högt uppställda mål med avseende på etik, kvalitet och kontroll. En genomgående princip är att alla kreditbeslut i banken fattas i enlighet med av styrelsen upprättade delegeringsbestämmelser. Trots att kreditrisken utgör bankens största risk-exponering är kreditförluster, i förhållande till den utestående kreditvolymen och sett över en längre tidsperiod, mycket låga. Under den senaste tioårsperioden har inga kreditförluster netto uppstått, vilket i sig är anmärkningsvärt.

Den avgörande bedömningsgrunden för bankens kreditgivning, som utifrån låntagarnas hemvist till stora delar är geografiskt hänförliga till bankens verksamhetsområde, är låntagarnas återbetalningsförmåga. För att ytterligare minska risken är merparten av bankens

krediter dessutom säkerställda med pantbrev i fastigheter och andra bankmässiga säkerheter.

För att begränsa kredit- och motpartsrisiker i bankens värdepappersportfölj eftersträvas riskspridning. Placeringar tillåts endast inom vissa beloppsmässiga ramar och endast i värdepapper med kreditvärdighet enligt av styrelsen fastställt placeringsreglemente.

För befintliga kreditengagemang ligger fokus på löpande utvärdering i syfte att identifiera förhöjda kreditrisker och vidta åtgärder för att förebygga kreditförluster. Större kreditengagemang omprövas minst årligen i behörig kreditbeviljande instans.

För större företagsengagemang tillämpas riskklassificering i samband med nybeviljning och årlig omprovning av kredit. Systemet innebär att krediterna klassificeras i olika riskklasser beroende på risk för obestånd och risk vid ett obestånd.

Bankens rutiner för övervakning av förfallna betalningar och oreglerade fordringar syftar till att minimera kreditförluster genom tidig upptäckt av betalningsproblem hos kredittagarna och en åtföljande snabb handläggning av kravärenden. Övervakningen av förfallna betalningar sker med stöd av ett särskilt system som med automatik bevakar och påminner om när en kravåtgärd är erforderlig.

6.2 Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att banken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med bankens finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risk för förlust eller försämrade intjäningsförmåga till följd av att bankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsrisker uppstår bl a då tillgångar och skulder (inklusive derivat-instrument) har olika löptider. Bankens riskhantering fokuserar på att skapa stabila och tillförlitliga likviditetsresurser. För att minimera risken för likviditetsstörningar struktureras bankens finansiering så att den är långsiktig, stabil och diversifierad. Det ska finnas en balans mellan långsiktiga tillgångar och

skulder. Det innebär att placeringar huvudsakligen görs i likvida värdepapper, dvs värdepapper som handlas på en fungerande marknad. Bankens likviditet bevakas dagligen och rapportering sker minst kvartalsvis till styrelsen. Styrelsen ansvarar för att bankens finansiella risker identifieras, mäts, hanteras, kontrolleras och rapporteras inom banken.

Banken håller en reserv av högkvalitativa likvida tillgångar, LCR, som kan säkra bankens betalningsförmåga på kort och medelfristig sikt. Likviditetsreserven består av tillgångar som kan skapa likviditet på kort sikt (max 5 dagar) till förutsägbara värden. Kravet är att tillgångarna är likvida på den privata marknaden och belåningsbara i centralbanken. Inlåningsmedel i annan bank som är tillgänglig påföljande dag kan medräknas i likviditetsreserven.

Bankens likviditet består främst av dagslåneräkning och en värdepappersportfölj som under normala förhållanden klarar bankens likviditet i minst 180 dagar. Banken har fastställt en minimi-likviditet på 150 Mkr som klarar minst 30 dagar under ett stressat scenario.

6.3 Marknadsrisk

Marknadsrisk är att risken för att ett verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Det finns tre typer av marknadsrisk; valutarisk, ränterisk och andra prisrisker. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna ränterisk, valutarisker och aktiekursrisker (prisrisk). I bankens fall utgör aktiekursrisken och ränterisken de övervägande marknadsriskerna.

6.3.1 Ränterisk

Ränterisk är risken för att ett verkligt på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadsräntor. Ränterisk kan således dels bestå av förändring i verkligt värde, prisrisk, dels förändringar i kassaflöde, kassaflödesrisk. En betydande faktor som påverkar ränterisken

är räntebindningstiden. Långa räntebindningstider motverkar kassaflödesrisken men ökar prisrisken. Kortare räntebindningstider motverkar prisrisken men ökar kassaflödesrisken.

I enlighet med bankens riskpolicy kontrolleras de finansiella riskerna i verksamheten med limiter. Beträffande ränteriskerna innebär detta t ex att räntebindningstiderna på bankens räntebärande placeringar måste hålla sig inom vissa tids- och beloppsmässiga ramar. Bankens ränterisk bevakas månatligen och rapporteras till styrelsen.

6.3.2 Valutarisk

Valutarisk uppstår till följd av att tillgångar och skulder i samma utländska valuta storleksmässigt inte överensstämmer. Valutarisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i valutakurser. Banken har en ytterst begränsad valutarisk då bankens exponeringar i utländsk valuta har säkrats mot Swedbank AB.

6.3.3 Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på en aktieplacering sjunker till följd av olika faktorer. Aktiekursrisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från en aktie varierar på grund av förändringar i marknadspriser (oavsett om förändringarna orsakas av faktorer relaterade specifikt till den aktien eller dess emittent, eller faktorer som påverkar alla liknande finansiella instrument som handlas på marknaden).

Banken äger 2,1 miljoner aktier i Swedbank AB och kursutvecklingen har under året varit något negativ med en kursminskning på 5 kr per aktie. Detta har motverkats med råge av en markant uppgång i början på år 2023. Aktieinnehavet är strategiskt och långsiktigt beroende på det omfattande samarbetsavtalet med Swedbank.

6.4 Operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga

system eller externa händelser. Definitionen inkluderar även legal risk. Med legal risk menas risken för böter, skadestånd eller straffåtgärder utdömda vid myndighetsutövning samt därtill kostnader i samband med förlikningar, juridiska processer, etc.

De operativa riskerna motverkas genom en god intern kontroll. Upprätthållandet av god intern kontroll är en ständigt pågående process. Operativ risk är till sin natur, till skillnad från finansiella risker, inte direkt kopplad till affärsmässigt risktagande utan beror i stället på verksamhetens omfattning, art och komplexitet. Då operativ risk är en icke önskvärd risk ska såväl förväntade som oförväntade förluster ligga på en låg nivå och i första hand kunna täckas av löpande intjäning.

Verksamheten strävar aktivt efter att minimera den operativa riskexponeringen då den är att betrakta som en kostnad vilken ska vara så låg som möjligt. Riskhanteringen avseende operativ risk är en del av den totala riskhanteringsprocessen. Utifrån generella principer som tydlig ansvarsfördelning, individuellt ansvarstagande för identifiering av operativa risker, löpande kompetensutveckling och dualitetsprinciper samt självutvärdering, bidrar medarbetarna till en god hantering av operativa risker i banken.

Incidenter hanteras så långt det är möjligt inom det verksamhetsområde eller process där risken uppstår. Alla anställda är skyldiga att rapportera incidenter till närmaste chef enligt instruktion för incidentrapportering. Incidenter analyseras löpande och åtgärder följs upp av Riskrådet. Inträffade incidenter dokumenteras och de förluster som uppstått i samband med de inträffade incidenterna mäts.